

**ÅRSBERETNING FOR
ADVOKATBEVILLINGSNEMNDEN
2001**

Advokatbevillingsnemndens sammensetning.

Advokatbevillingsnemndens virksomhet og sammensetning følger av domstolloven § 226. Nemndens sammensetning har i 2001 vært slik:

Leder: Justitiarius Anne Cathrine Frøstrup
(Varamedlem: Sorenskriver Anne Kristine Andreassen)

Medlem: Advokat Janne Kristiansen
(Varamedlem: Advokat Knut Lindboe)

Medlem: Rådgiver Ted Nornes
(Varamedlem: Kontorsjef Axel Proet-Høst)

Advokatbevillingsnemndens sekretariatsfunksjon ivaretas av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Godtgjørelsen til Advokatbevillingsnemndens medlemmer og varamedlemmer fastsettes av Justisdepartementet og dekkes av Tilsynsrådet. Det ble utbetalt honorar til nemndens medlemmer for utført arbeid i 2001 med til sammen kr. 119.411,50. Kostnadene ved nemndens drift dekkes av det bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere årlig plikter å betale til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes årlig til Justisdepartementet. Nemndens årsberetning blir også sendt landets praktiserende advokater og rettshjelpere.

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av året avholdt 8 møter.

Generelt om Advokatbevillingsnemnden.

Advokatbevillingsnemnden er disiplinær- og tilsynssystemets overordnede organ. Dette innebærer at Advokatbevillingsnemnden, på sitt område, er overordnet de to øvrige organ i dette systemet; Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Disiplinærnemnden.

Advokatbevillingsnemnden behandler saker utelukkende på initiativ fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet eller Disiplinærnemnden og har ikke anledning til selv å ta saker opp til behandling.

Forvaltnings- og offentlighetsloven gjelder for Advokatbevillingsnemndens virksomhet, med de begrensninger som følger av domstolloven § 226. Domstollovens habilitetsregler gjelder for nemndens medlemmer i den enkelte sak.

Advokatbevillingsnemndens virksomhet er nærmere omhandlet i advokatforskriften av 20. desember 1996 kapittel 6. Nemnden er klageinstans for vedtak som nevnt i domstolloven § 225 fjerde ledd, truffet av Tilsynsrådet. Dette gjelder vedtak som er til ugunst for den det retter seg mot, og klageadgangen omfatter bl.a. avslag på søknad om advokatbevilling, på søknad om autorisasjon av advokatfullmektig, på søknad om å utøve rettshjelpvirksomhet og beslutning om oppnevning av forvalter.

Advokatbevillingsnemnden avgjør saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, som nevnt i domstolloven § 219 tredje ledd og § 230, jf. § 226 annet ledd. Bestemmelsene omfatter bl.a. tilbakekall av advokatbevillinger og nedleggelse av forbud mot at en person som har juridisk embetseksamen yter rettshjelp. Dersom Advokatbevillingsnemnden ikke tar Tilsynsrådets / Disiplinærnemndens forslag til følge, kan nemnden i stedet meddele vedkommende en irettesettelse eller en advarsel.

Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall av advokatbevillinger og om tilbakekall av fullmektigautorisasjoner kan bringes inn for retten, som kan prøve alle sider av nemndens vedtak. Staten ved Advokatbevillingsnemnden er rett saksøkt. Reglene i tvistemålsloven kapittel 30 gjelder for eventuelle søksmål, og retten kan beslutte at vedtaket ikke skal ha virkning før det er avsagt dom eller endelig dom foreligger, jf. domstolloven § 230 første ledd i.f. Advokatbevillingsnemnden kan også selv treffe beslutning om å utsette iverksettingen av vedtaket til det foreligger endelig dom, jf. forvaltningsloven § 42.

Virkksomheten i 2001

Advokatbevillingsnemnden har i 2001 blitt forelagt til sammen 84 saker. Samtlige saker er mottatt fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

De saker som ble behandlet av Advokatbevillingsnemnden i førsteinstans ble oversendt nemnden fra Tilsynsrådet, i hovedsak med anmodning om tilbakekall av angjeldende advokats bevilling. De som ble innberettet av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet som følge av fristoversittelser, ble imidlertid innberettet med alternative forslag til reaksjoner, avhengig av fristoversittelsens karakter, varighet og øvrige forhold.

Advokatbevillingsnemnden har i 2001 tilbakekalt 4 advokatbevillinger. I tillegg har nemnden vedtatt å suspendere 2 advokatbevillinger i medhold av domstolloven § 230 fjerde ledd, på bakgrunn av pågående straffesak

mot advokaten. Ingen av Advokatbevillingsnemndens tilbakekallsvedtak fra 2001 er per i dag brakt inn for domstolene. 2 saker vedrørende nemndens vedtak om tilbakekall av advokatbevillinger, fra henholdsvis 1997 og 1999, er ennå ikke rettskraftig avgjort. I en av sakene har vedkommende saksøker i mellomtiden gått konkurs. Begge saksøkerne er per i dag uten advokatbevilling.

Advokatbevillingsnemnden har gitt 24 irettesettelser og 16 advarsler. Dette innebærer en markant nedgang fra foregående år. Nedgangen antas å skyldes at Tilsynsrådet har nedlagt større ressurser enn tidligere i oppfølgingsarbeidet i forhold til advokatenes plikt til å betale bidrag og til å innsende revisorerklæring.

Saker behandlet av Advokatbevillingsnemnden i anneninstans var klager på Tilsynsrådets vedtak, jf. domstoloven § 225 fjerde ledd. Nemnden behandlet 8 ordinære klagesaker. Se nærmere om dette nedenfor. Nemnden ble også forelagt 7 søknader om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall, samt 1 søknad om ny bevilling etter tidligere innlevering. Alle søknadene ble innvilget.

Det fulgte tidligere av domstoloven § 226 første ledd at Advokatbevillingsnemnden skulle bestå av tre medlemmer, slik: Lederen for Tilsynsrådets styre, lederen for Disiplinærnemnden og en særskilt oppnevnt leder som skulle være dommer. Det reiste seg imidlertid habilitetsinnsigelser mot ordningen, idet sakene som skulle behandles av Advokatbevillingsnemnden tidligere var behandlet av Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden. Ved lovendring av 1. juli 2000 ble derfor nemndens sammensetning endret med virkning fra 1. januar 2001. Lovendringen innebærer at nemnden fortsatt ledes av en dommer, mens de øvrige medlemmers tilknytning til henholdsvis Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden er fjernet. Det stilles krav om at ett av medlemmene skal være advokat.

Aktuelle avgjørelser i 2001

1. Innberetninger etter bokettersyn.

Advokatbevillingsnemnden har i løpet av 2001 mottatt 6 innberetninger fra Tilsynsrådet som relaterer seg til avholdte bokettersyn eller besluttede bokettersyn som ikke har latt seg avholde. Advokatbevillingsnemnden besluttet å tilbakekalle 3 advokatbevillinger på dette grunnlaget. To av disse tilbakekallene var også begrunnet med at advokatene heller ikke hadde stilt lovbestemt sikkerhet, levert revisorerklæring eller betalt bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2 og 3. De øvrige 3 advokatene ble meddelt advarsler.

2. Tilsynsrådets innberetninger av fristoversittelser.

Praktiserende advokater og rettshjelpere skal senest innen 1. april hvert år betale det lovbestemte bidraget til Tilsynsrådet, og for advokatenes del også til Disiplinærnemnden. Praktiserende advokater og rettshjelpere skal

senest innen ovennevnte dato også innsende revisorerklæring med vedlegg til Tilsynsrådet.

Advokatbevillingsnemnden har behandlet innberetninger av til sammen 36 advokater og 1 rettshjelper for mislighold av plikten til å betale bidrag og / eller plikten til innsendelse av revisorerklæring med vedlegg. For så vidt gjelder den markante nedgangen i antall innberetninger i forhold til fjoråret, vises til merknader om dette ovenfor.

Av de innberettede advokater ble 9 innberettet som følge av manglende rettidig bidragsbetaling. Av disse ble 5 meddelt irettesettelser og 4 advokater ble meddelt advarsler. En rettshjelper ble innberettet på samme grunnlag, og ble meddelt en irettesettelse for forholdet.

15 advokater ble innberettet som følge av manglende rettidig innsendelse av revisorerklæring med vedlegg. 11 av disse ble meddelt irettesettelser, 3 ble meddelt advarsler og 1 advokatbevilling ble tilbakekalt.

12 advokater ble innberettet som følge av manglende betaling av bidrag og innsendelse av revisorerklæring med vedlegg. Av disse ble 7 meddelt irettesettelser og 5 ble meddelt advarsler. Samtlige advokater som ble innberettet på dette grunnlag, ble på tidspunktet for Advokatbevillingsnemndens behandling av forholdet ansett å ha ordnet sine forhold.

3. Advokatbevillingsnemndens avgjørelser i klagesaker.

Advokatbevillingsnemnden behandlet i 2001 8 klager på Tilsynsrådets vedtak. Samtlige saker var klager over Tilsynsrådets avslag på søknader om advokatbevilling. 3 av klagen ble tatt til følge.

Tilsynsrådets avslag på søknader om advokatbevilling var også dette året begrunnet med manglende oppfyllelse av domstollovens krav om praksistid og praksisens innhold, jf. domstoloven § 220 annet ledd.

a) For at praksis som advokatfullmektig skal medregnes ved søknad om advokatbevilling, må søkeren godtgjøre prosedyreerfaring. Søkeren må ha prosedert under minst tre hovedforhandlinger i sivile saker av et visst omfang, jf. advokatforskriften § 8-1. Alternativt kan inntil to av sakene erstattes med straffesaker, da slik at to straffesaker teller som en sivil sak. Tilsynsrådet hadde avslått en søknad, med den begrunnelse at en av søkerens påberopte sivile saker var en straffesak, idet den hadde fulgt straffeprosesslovens regler. Den aktuelle sak var en privat straffesak med krav om oppreisning etter skadeerstatningsloven og mortifikasjon etter straffeloven § 253. Advokatbevillingsnemnden godtok saken som sivil sak, med den begrunnelse at selv om saken formelt fulgte straffeprosesslovens regler, hadde den materielt store likhetstrekk med en sivil sak. Advokatbevillingsnemnden la også vekt på at saken var omfattende. Søknaden ble deretter innvilget.

b) Klager hadde prosedert en sak sammen med en kollega, hvor klager var oppført som rettslig medhjelper og kollegaen som prosessfullmektig, jf. tvistemålsloven § 51 annet ledd. Tilsynsrådet avslo søknaden med den begrunnelse at søker ikke hadde hatt det fulle og selvstendige ansvaret for sakens gjennomføring. Advokatbevillingsnemnden fant at saken tilfredsstilte lovens vilkår, og la til grunn at vurderingstema var om saken var av et visst omfang, jf. advokatforskriften § 8-1, og om saken hadde gitt klager en viss praktisk erfaring fra rettergang, jf. Justisdepartementets rundskriv G-25/97 punkt 4.2. Advokatbevillingsnemnden la særlig vekt på at klager hadde hatt selvstendig ansvar for sin del av saken, og at denne delen fremsto som den mest omfattende. Søknaden ble deretter innvilget. Vedtaket ble avsagt under dissens, og representerer en endring i Advokatbevillingsnemndens tidligere praksis vedrørende godkjenning av ”delte” rettssaker.

c) Klager hadde mange års praksis fra et forvaltningsorgan som regelmessig hadde prosedyre for Fylkesnemnda for sosiale saker, og leilighetsvis også for tingretten og lagmannsretten. Søkeren fikk av Tilsynsrådet godkjent sin praksistid med 12 måneder som ”annen juridisk virksomhet”, jf. domstolloven § 220 annet ledd annet punktum. Søkeren klaget vedtaket inn for Advokatbevillingsnemnden, under henvisning til at hans praksis hadde så store likhetstrekk med advokatfullmektig- og politijuristpraksis at den burde godkjennes på lik linje med disse. Advokatbevillingsnemnden tok ikke klagen til følge. Advokatbevillingsnemndens vedtak ble etter dette klaget inn for Sivilombudsmannen - nærmere omtalt nedenfor under punkt 5.

d) Etter domstolloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav d skal praksis ”som universitetslærer i rettsvitenskap” godkjennes fullt ut ved søknad om advokatbevilling. Imidlertid er stillingsbetegnelsen ”universitetslærer” ikke nærmere avgrenset, verken i regelverket eller på norske læresteder. Klager hadde vært tilsatt som stipendiat i 4 år ved juridisk fakultet i Oslo, og hadde av Tilsynsrådet fått godkjent praksisen med 12 måneder som annen juridisk virksomhet, jf. domstolloven § 220 annet ledd annet punktum. Klager anførte at praksisen kvalifiserte til å få advokatbevilling, idet en universitetsstipendiat subsumerte under domstolloven § 220 annet ledd bokstav d som ”universitetslærer i rettsvitenskap”. Advokatbevillingsnemnden tok ikke klagen til følge.

4. Søknader om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall.

I tilfelle hvor en advokats bevilling er tilbakekalt eller innlevert av vedkommende selv – og vedkommende søker om å få ny bevilling – avgjøres saken av Advokatbevillingsnemnden etter innstilling fra Tilsynsrådet. Advokatbevillingsnemnden fikk i løpet av året til sammen 8 slike søknader til behandling. Samtlige søknader ble innvilget.

5. Klagesaker for Sivilombudsmannen.

Advokatbevillingsnemnden har i 2001 mottatt 2 uttalelser fra Sivilombudsmannen, med bakgrunn i klager over to vedtak Advokatbevillingsnemnden har fattet.

a) Det ene vedtaket ble fattet i 2000, og var et avslag på søknad om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall. Advokatbevillingsnemnden la i sin tidligere praksis til grunn at et tilbakekall måtte være av en viss varighet for å ha noen virkning, og avslaget på søknaden om ny bevilling var begrunnet med at det ikke hadde gått lang nok tid siden bevillingen ble tilbakekalt. Sivilombudsmannen uttalte at hvis en advokatbevilling er tilbakekalt med hjemmel i domstoloven § 230 nr. 2, 3 eller 4, har man krav på ny advokatbevilling straks forholdene som begrunnet tilbakekallet er ordnet. Advokatbevillingsnemnden har i 2001 endret sin praksis i tråd med Sivilombudsmannens uttalelse. Advokatbevillingsnemnden vil videre se nærmere på behovet for eventuell lovendring.

Sivilombudsmannen ba videre Advokatbevillingsnemnden vurdere om det var grunnlag for å gi advokaten kompensasjon for tap han måtte ha hatt som følge av vedtaket. På denne bakgrunn har Advokatbevillingsnemnden vært i forhandlinger med to advokater, som begge fikk sine søknader om ny bevilling avslått med ovennevnte begrunnelse. Begge har blitt tilbudt økonomisk kompensasjon, men tilbudene var ved utgangen av 2001 forkastet av begge advokatene.

b) Det andre vedtaket ble fattet i 2001, og gjaldt en klage over avslag på søknad om advokatbevilling (omtalt under punkt 3 c over). Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om ikke å ta klagen til følge. Vedtaket ble klaget inn for Sivilombudsmannen, bl.a. med påstand om feil lovtolkning, feil faktum og feil skjønnsutøvelse. Sivilombudsmannen fant ikke grunn til å kritisere Advokatbevillingsnemndens vedtak.

6. Suspensjon av advokatbevilling etter domstoloven § 230 fjerde ledd.

Dersom en advokat blir siktet for en forbrytelse eller forseelse som kan medføre tap av advokatbevilling, kan Advokatbevillingsnemnden etter domstoloven § 230 fjerde ledd vedta å suspendere vedkommendes bevilling inntil saken er endelig avgjort. Nemnden har i løpet av inneværende år vedtatt å suspendere 2 advokatbevillinger på dette grunnlag. I begge de aktuelle sakene la nemnden vekt på at lovbruddet helt eller delvis gjaldt advokatrelatere forhold, og at lovbruddet hadde betydning for den allmenne tillit en praktiserende advokat forutsettes å ha. Videre var det i begge sakene avsagt fellende dom i førsteinstans og advokatene var fradømt sin bevilling etter straffeloven § 29 nr. 2.

7. Høringsuttalelser avgitt av Advokatbevillingsnemnden.

Advokatbevillingsnemnden har i inneværende år avgitt 2 høringsuttalelser.

a) Advokatbevillingsnemnden ble av Justisdepartementet bedt om å kommentere nærmere definerte spørsmål oversendt departementet fra

Sanksjonsutvalget. Nemnden ga i sin uttalelse en oversikt over de ulike administrative sanksjoner i domstolloven og advokatforskriften som ligger under nemndens ansvarsområde. Nemnden vurderte videre hvilken effekt de ulike sanksjonene antas å ha, og ga samtidig en vurdering av om det er behov for endringer i dagens sanksjonssystem.

b) Advokatbevillingsnemnden ble av Justisdepartementet forelagt forslag til endringer i advokatforskriften kapittel 12 – Regler for god advokatskikk. Nemndens høringsuttalelse ble avgitt under dissens. Advokatbevillingsnemnden har ikke tidligere avgitt uttalelse i forhold til advokatforskriften kapittel 12, og flertallet valgte derfor å knytte kommentarer til hele kapittelet.

Oslo, 23. januar 2002.

Advokatbevillingsnemnden

Janne Kristiansen

Anne Cathrine Frøstrup
Leder

Ted Nornes